

Redegør for problematikken om intellektuelle ophavsrettigheder
via en diskussion af de strategier de forskellige sociale aktører benytter.

Indholdsfortegnelse:

1. Problemformulering.....	2
2. Quinuasagen.....	2
3.1 Strategi.....	2
3.2 Juridiske betingelser	3
3.3 Forskellige værdier.....	3
4. konklusion.....	3
5. Slutnoter.....	4
6. Baggrundslitteratur.....	4
7. Kilder.....	4

1. Problemformulering

Jeg vil i denne opgave forsøge at redegøre for problematikken om intellektuelle ophavsrettigheder. Dette vil jeg gøre ved hjælp af en konkret sag nemlig sagen om Quinoa. Først vil jeg kort skitsere op hvad sagen går ud på. Derefter vil jeg på baggrund af denne sag diskutere hvordan henholdsvis strategi, juridiske betingelser og forskellige værdier har indflydelse på problematikken. Til sidst vil jeg se på bøndernes brug af vestlige strategier og vise, at de strategier der benyttes, i høj grad præges af de begrænsninger samfunds forskelligheder skaber.

2. Quinoa sagen

To forskere Duane Johnson og Sarah Ward fra Colorado State University tog i 1996 patent på en gren af Quinuaplanten. Quinoa, som er en hårdføre kornsort, er en vigtig afgrøde for bolivianerne da mange småbønder lever af at dyrke den. Nyheden om patentet nåede til Bønderne i Bolivia, da Edward Hammond i oktober 96 opdagede det, og kontaktede ANAPQUI.*¹ Sammen med bønderne indledte de en antikampagne, hvor de bla. gennem Internettet kom ud med deres budskab; "Drop patentet. Man kan ikke tage patent på liv!"^[B] Det tog 14 måneders intensiv kampagne, før forskerne til sidst droppede patentet. Vigtigheden af udfaldet for bønderne understreges af en af bønderne, gennem denne konstatering: "This proves that small farmers with good friends can even defeat powerful U.S.universities." ^[A] Nu rejser spørgsmålet sig; Hvilken interesse have bønderne i at overvinde "det magtfulde universitet"? Hvilken rolle spiller det at de to hovedaktører er hhv. Bolivia og USA? Hvilken betydning havde det at sagen foregik i USA? Og Hvorfor havde bolivianerne ikke selv taget patent på deres kornsort, og dermed undgået det hele? For at svare på disse spørgsmål skal vi se på de problemer der opstår når to lande med forskellige værdier normer og love skal forenes i en fælles sag. Her skal vi se på tre væsentlige punkter.

3.1 Strategi

Ifølge den bolivianske regering vil en retssag mod forskerne komme til at koste omkring 3 millioner, foruden udgifter til advokat og rejser ^[IBIS:1997] Dette betyder at regeringen ikke har resurser til at gennemføre en sådan retssag. Derfor valgte bønderne at gå enegang. De har med

støtte fra en række hjælpeorganisationer*2 skabt en antikampagne for at påvirke omverden. Her appellerede de, gennem pressen, til andre lande om støtte. I en pressemeddelelse siger Oscar Mamami "We demand that the patent be dropped and that all countries of the world refuse to recognize its validity."^[B] Kampagnen varede 14 måneder før forskerne til sidst droppede patentet i maj 1998.^[C] Man kan sige at bønderne benytter sig af primært vestlige strategier, i den forstand at de engagerer sig politisk, appellere til offentligheden og er villige til at lade sagen komme for retten, hvis dette måtte være nødvendigt. Dette sker på trods af at mange bønder mangler den fornødne viden til at begå sig i det politiske system. Dét at bønderne ikke har regeringens støtte betyder at de ikke, i samme omfang som USA, har det politiske bagland i ryggen. Dermed spiller bøndernes egne initiativer, samt kontakten til ngo'er og andre magtinstanser en afgørende rolle i forhold til den strategi der benyttes. Dette er blot et af eksemplerne på, at selv om deres strategier ikke ligger langt fra de vestlige, er der stadig mange faktorer der spiller ind.

3.2 Juridiske betingelser

Hvis man i USA føler sig forkert behandlet kan man gå til pressen og derigennem kan budskabet nå til regeringen. Det betyder at amerikanerne er sikret deres rettigheder bedre med det politiske bagland. De er blevet fortrolig med patentlove gennem mange år, og hele samfundet er tilpasset til de problemer der måtte opstå. Dette betyder at hvis man har retten på sin side, vil muligheden for at håndhæve den, være der. I Bolivia kan bønderne derimod godt have retten på deres side, uden at det betyder, at de rent resurse-mæssigt har kapacitet til at håndhæve den. Dette gælder specielt i Quinuasagen, hvor sagen foregår i USA. Her foregår det hele efter amerikanernes forskrifter, og retssystemet er baseret på de resurser amerikanerne selv er i besiddelse af. Ydermere betyder dét at de kæmper mod et amerikansk patent at de bevæger sig i fremmed terræn. Det er ikke bolivianernes egne love og regler de kan bruge som magt middel, men derimod de amerikanske, som jo er udarbejdet på baggrund af amerikanske normer, problemstillinger og behov. Dermed er, både den bolivianske regerings manglende resurser, og dét at de er nødt til at forsvare sig gennem den amerikanske retspraksis, med til at begrænse bolivianernes juridiske forudsætninger.

3.3 Forskellige værdier

Som jeg var inde på er et samfunds normer og love baseret på de værdier og behov der er gældende i samfundet. Her spiller forskellige samfunds værdier en stor rolle, da de er med til at skabe præmisser for udformningen af love, samt definere hvad der er tilladt og ikke tilladt. Dette skaber problemer når en sag som Quinoa pludselig kommer på tværs af to landes forskellige opfattelser. I Quinuasagen kommer problemet ved, at bønderne aldrig selv har taget patent på kornet. De har forsket i krydset forskellige sorter og forsket i genetiske egenskaber, [IBIS:1997] men har betragtet kornet og deres erfaringer som en kollektiv viden, opnået gennem deres forfædres forfædre. Bønderne har ikke de nødvendige videnskabelige beviser på at det rent faktisk er dem selv der har lavet en ny opfindelse, og kan derfor ikke få et patent i deres eget land. Dette betyder at når reglerne er lavet efter et samfunds viden og betragtninger vil en sag også tolkes forskelligt afhængigt af hvem der tolker, og hvilken kultur man er en del af. Det har den konsekvens at hvad der i det ene land er nødvendigt at lave regler om, kan i det andet land være helt unødvendigt. Problematikken er aktuell i dag da der i hele globaliseringsprocessen finder en stor og konstant udveksling sted. Dette betyder, at mange af de ting vi i vesten har haft og taget for givet i mange år, vil fremstå som rene mirakler i fx Bolivia. Omvendt vil ting de har udviklet gennem lang tid, set med vores vestlige briller, fremkomme som nye muligheder for at udvikle og forske. Her spiller et lands værdier og normer en stor rolle.

4. Konklusion

Indtil nu har vi set hvordan strategi, juridiske betingelser samt forskellige værdier har stor indflydelse på hele problematikken. På alle tre områder har vi set at det både er kulturelle juridiske og politiske faktorer der har indflydelse på den strategi bolivianerne skal bruge i kampen for det de betragter som deres ret. Når bønderne benytter sig af vestlige strategier betyder disse forskelle af de, på trods af at de benytter vestlige strategier, ikke har samme forudsætninger. Dette har jeg vist, gennem problematikken omkring regeringens manglende støtte, det retsmæssigt fremmede terræn og de forskellige samfunds forskellige værdier. Disse faktorer udgør begrænsninger som gør bøndernes kamp til mere end blot en kamp hvor ret er ret, men også en kamp af samfundsmæssig og kulturel karakter.

5. Slutnoter

*1 ANAPQUI: AsociaciOn Nacional de Productores de Quinoo [C]

*2 ...joined by a number of church agencies, including Agricultural Missions of the US and Canadian Lutheran World Relief (CLWR). Support also came from the Danish civil society organization, IBIS, and from RAFI [A]

6. Baggrundslitteratur

Det grønne guld –biopirateri og oprindelige folk. ZIG-ZAG nr. 54 kbh

IPR, a current survey, s. 1- 17 *I Intellectual property rights for indigenous peoples, a sourcebook.* Oklahoma city, USA, 1994

A legal paradigm for protecting traditional knowledge s. 1-3 WIPO, Geneve, 1998

<http://www.hort.purdue.edu/newcrop/afcm/quinoa.html>

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

<http://www.condesan.org/infoandi/foro/mflac97/062597a.htm>

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

<http://www.colostate.edu/Depts/SoilCrop/Ward.htm>

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

<http://www.mtholyoke.edu/courses/jgrossho/archives/quinoa-patent.html>

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

<http://csf.colorado.edu/forums/elan/jun97/0073.html>

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

<http://www.innovation.sp-aarhus.dk/Indhold/Teksterwebsiden/Patentfolder-filer/Patentfolder.htm>

[hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

7. Kilder

[IBIS:1997] **I lommen på amerikanske forskere** : *Det grønne guld –biopirateri og oprindelige folk.* ZIG- ZAG Nr. 54 1997, IBIS, Kbh

[A] http://members.ozemail.com.au/~hsca/PBR_07.html

[Hentet fra Internettet d. 12 / 10 2002]

[B] <http://csf.colorado.edu/forums/elan/jun97/0073.html> PRESS RELEASE: 18 June 1997 *udtalelse af ANAPQUI's præsident Oscar Mamami*

[hentet fra Internettet d. 15 / 10 2002]

[C] <http://www.mtholyoke.edu/courses/jgrossho/archives/quinoa-patent.html> "For Immediate Release - May 26, 1998"

[hentet fra Internettet d. 15 / 10 2002]